

ทิศทางการค้าและการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-ไทย ในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน

*ลักษณาเวตี บุญชู

สหภาพยุโรป หรือ European Union หรือประชาคมยุโรป (European Community) ในชื่อเดิม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2501 เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจซึ่งมีความร่วมมือที่ใกล้ชิด โดยมีเป้าหมายสุดท้ายในการเป็นหนึ่งเดียวในด้านนโยบายการเมือง การต่างประเทศ เศรษฐกิจการเงินและสังคม และมีการเคลื่อนย้ายประชากร แรงงาน สินค้า บริการ และเงินทุนได้อย่างเสรีปราศจากอุปสรรคใดๆ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปได้มีการพัฒนาตัวมาเป็นลำดับตั้งแต่การเป็นสหภาพศุลกากร (Custom Union) ในตอนแรก และต่อมาในปี 2536 ได้พัฒนาเป็นยุโรปตลาดเดียว (Single Market) และหลังสุด เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2536 ไปพัฒนาเป็นสหภาพยุโรป ปัจจุบันสหภาพยุโรปมีสมาชิก 15 ประเทศ ได้แก่ เยอรมนี อังกฤษ ไอร์แลนด์ กรีซ โปรตุเกส เดนมาร์ก สเปน อิตาลี ฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ออสเตรีย ฟินแลนด์ และสวีเดน

เนื่องจากปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะ ประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุนหลายประการดังนั้นสหภาพยุโรปจึงได้มีการปรับปรุงนโยบายด้านการค้าการลงทุนต่อประเทศไทยที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้มากยิ่งขึ้นในอนาคต

การค้าระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

1) การค้าร่วม ปัจจุบันสหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าอันดับที่ 4 ของไทย รองจากญี่ปุ่น อาเซียน และสหรัฐฯ ตามลำดับ ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การค้าระหว่างไทยกับ สหภาพยุโรปมีมูลค่าเฉลี่ย 16,534.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.3 ต่อปี สำหรับในปี 2544 การค้าร่วมมีมูลค่า 18,124.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.6 โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า 2,981.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 1 สถิติการค้าระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	% Δ	มูลค่า	% Δ	มูลค่า	% Δ	
2541(1998)	14,99.1	15.5	-17.5	9,718.1	4.7	5,281.0	-40.6	4,437.1
2542(1999)	15,687.4	14.5	4.6	9,828.9	1.1	5,858.5	10.9	3,970.3
2543(2000)	17,329.2	13.1	10.5	11,005.2	12.0	6,324.0	7.9	4,681.3
2544(2001)	18,124.3	14.2	4.6	10,553.0	-4.1	7,571.3	19.7	2,981.8
2545(มค.-พค.)	6,730.5	13.1	-15.8	3,998.4	-14.3	2,732.1	-18.0	1,266.4

ตารางที่ 2 สินค้าส่งออก

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545 (มค.-พค.)	Δ % 2545 (มค.-พค.)
1 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	1,539.30	1,535.40	1,5872.70	532.7	-21.2
2 รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	628.4	687.2	1,027.60	327.4	-15.07
3 แผงวงจรไฟฟ้า	581.1	944.5	718.5	278.7	-27.1
4 เสื้อผ้าสำเร็จรูป	681.8	695.3	611.9	217.2	-8.25
5 อัญมณีและเครื่องประดับ	471.1	522.8	523.5	206.6	-3.32
6 เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	317.8	394.4	353	185.1	-32.14
7 รองเท้าและชิ้นส่วน	336.9	302.3	322.9	134.8	-13.42
8 เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	207.7	407.3	247.2	107.4	-1.13
9 เครื่องโทรสาร โทรพิมพ์ โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	120.2	177.3	160.5	95.2	62.03
10 ผลิตภัณฑ์ยาง	197.3	195.8	204.5	92.1	2.88
รวม 10 รายการ	5,081.60	5,862.20	5,752.30	2,177.30	-15.6
อื่น ๆ	4,747.00	5,139.00	4,800.80	1,821.20	-12.81
มูลค่ารวม	9,828.70	11,001.30	10,553.00	3,998.40	-14.35

ตารางที่ 3 สินค้านำเข้า

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545 (มค.-พค.)	Δ % 2545 (มค.-พค.)
1 เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม	595.1	939	1,348.00	477.6	-16.63
2 เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	649.8	662.5	1,352.90	397.7	-32.65
3 เคมีภัณฑ์	502.2	698.5	792.9	321.8	-11.89
4 เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	240.7	340.2	343.1	131.8	-31.33
5 แผงวงจรไฟฟ้า	395	486.2	391.5	107.3	-47.8
6 ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบโครงรถ	37.5	196.2	277.4	102.8	-2.18
7 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	168.4	191.8	238.7	100.6	-3.23
8 ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	209.3	218.2	243.8	98.1	-1.93
9 เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	131.1	187	189.5	71.7	-12.92
10 สินแร่โลหะอื่น ๆ และเศษโลหะ	119.8	5,335.10	157.3	62.5	-30.34
รวม 10 รายการ	3,248.90	4,051.20	5,752.30	1,871.90	-22.24
อื่น ๆ	2,609.60	2,272.80	2,236.20	860.2	-7.1
มูลค่ารวม	5,858.50	6,324.00	7,571.30	2,732.10	-18.03

2) การส่งออก สหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 ของไทย รองจากสหรัฐฯ และอาเซียน สำหรับการส่งออกไปประเทศในสหภาพยุโรป ตลาดสำคัญ 3 ประเทศแรกได้แก่ สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนี ตามลำดับในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การส่งออกสินค้าไปสหภาพยุโรปมีมูลค่าเฉลี่ย 10,276.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี ในปี 2544 การส่งออกมีมูลค่า 10,553.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.1

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณี และเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ

รองเท้าและชิ้นส่วน เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องโทรสาร โทรพิมพ์ โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น

3) การนำเข้า สหภาพยุโรปเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 4 รองจากญี่ปุ่น อาเซียน และสหรัฐฯ ตามลำดับในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การนำเข้าจากสหภาพยุโรปมีมูลค่าเฉลี่ย 6,258.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราการขยายตัวลดลงเฉลี่ยร้อยละ 12.8 ต่อปี ในปี 2544 การนำเข้ามีมูลค่า 7,571.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 19.7

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ แผงวงจรไฟฟ้า รวมทั้งโครงรถและตัวถัง

เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมเภสัชกรรม เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ลินแร่โลหะต่าง ๆ และเศษโลหะ เป็นต้น

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป

1) ส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของสหภาพยุโรปในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์

2) เจรจาเพื่อเปิดตลาดในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในประเด็นใหม่ๆ เช่น เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับการค้า กฎระเบียบความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety) การผลักดันให้มีกฎ ระเบียบระหว่างประเทศ เรื่องสินค้าอาหารที่มีการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม (GMO) และสุขอนามัย สัตว์ (animal welfare) และการผลักดันประเด็นใหม่ๆ ที่เพิ่มความเข้มงวดทางการค้า เช่น การสืบย้อนกลับที่มาของวัตถุดิบในอาหาร (tractability) การเกษตรหลายบทบาท (multifunctionality) และการกำหนดให้ผู้ผลิตออกค่าใช้จ่ายจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (polluter's pay principle) ภายใต้ระเบียบควบคุมเศษเหลือทิ้งของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE) เป็นต้น

3) สร้างหลักประกันการค้าที่เป็นธรรมตามกฎระเบียบตามความตกลงทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย โดยผ่านนโยบายปกป้อง เช่น มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การอุดหนุนเพื่อตอบโต้การค้าที่ไม่เป็นธรรม

4) ดูแลให้เกิดการเปิดตลาดเป็นนโยบายเชิงรุกที่เปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมสามารถยื่นคำร้องต่อกรรมาธิการยุโรปหากมีเหตุผลที่น่าเชื่อได้ว่าธุรกิจประสบกับการกีดกันทางการค้าซึ่งจำกัดการเข้าสู่ตลาดในประเทศนอกกลุ่ม เพื่อกรรมาธิการยุโรปจะได้ดำเนินการเจรจาเพื่อเปิดตลาดต่อไป

นโยบายการค้าการลงทุนของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทย

ในอดีตสหภาพยุโรปไม่เคยมีนโยบายการค้าการลงทุนกับประเทศไทยที่ชัดเจน ส่วนใหญ่ เป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าเช่นเดียวกับประเทศด้อยพัฒนา แต่ปัจจุบันนโยบายการค้าของสหภาพยุโรปได้เปลี่ยนรูปแบบจากการช่วยเหลือแบบให้เปล่าไปสู่ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน (Strategic partner) ดังนั้นนโยบายและยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทยจะมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและการเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันในสาขาต่างๆ (Capacity building) ซึ่งยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทยสำหรับช่วงปี 2545-2549 จะเน้น 2 ด้านคือ

- การค้า การลงทุน และเพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างยั่งยืน
- ด้านสาธารณสุขและการบริการด้านสุขภาพ

การให้ความช่วยเหลือด้านการค้าและการลงทุนในภาพรวม ประกอบด้วย

- สนับสนุนหน่วยราชการและภาคเอกชนของไทยในการปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อการค้า เช่น นโยบายความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety) นโยบายด้านขยะอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า (waste electrical and electronic equipment - WEEE), และการปิดฉลากสินค้า GMOs เป็นต้น

- สหภาพยุโรปให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อการลงทุนในไทย โดยเฉพาะสนับสนุนให้มีการหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายในการเปิดตลาดระหว่างกันให้แก่ภาค เอกชนของทั้งสองฝ่าย สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง Thai-EC Investment Promotion and Facilitation initiative โดยให้มีการจัดตั้ง

Thai-EC Business Forum หรือขยายจาก EU business network ที่มีอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจของสหภาพยุโรปโดยเฉพาะเยอรมนีต่อการเข้ามาลงทุนเพื่อใช้เป็นฐานในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังภูมิภาคอาเซียนและตลาดโลกใน อุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การลงทุนด้านพลังงาน การขนส่ง โทรคมนาคม เป็นต้น

- กิจกรรมต่างๆ ข้างต้นจะเน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ SMEs ของไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับประเทศไทย

- สหภาพยุโรปจะพิจารณาขยายขอบเขตความร่วมมือในลักษณะไตรภาคี (Trilateral cooperation) กับประเทศอาเซียน โดยเฉพาะที่เป็นเพื่อนบ้านของไทยบางประเทศ รวมทั้งความร่วมมือในลักษณะอนุภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยในการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสร้างโอกาสทางการตลาดในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เป็นต้น

ปัญหาการค้า

1) ไทยถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences-GSP) ในเรื่อง GSP ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร โดยการลดหรือยกเว้นภาษีที่ EU คิดกับประเทศกำลังพัฒนานั้น ในปี 2542 ไทยถูกตัดสิทธิ GSP ที่เคยได้รับในสินค้า 9 กลุ่ม เป็นสินค้าเกษตรและประมง 3 กลุ่ม คือ ประมง พืชผักและผลไม้ อาหารปรุงแต่ง และสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยางผลิตภัณฑ์หนัง เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้าและดอกไม้ประดิษฐ์ อัญมณี และเครื่องประดับ และสินค้าเบ็ดเตล็ด สินค้าที่ได้ผลกระทบคือ สินค้าประมงประเภทสินค้ากุ้งแช่เย็น แช่แข็ง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ถูกตัด GSP เป็นผลทำให้ประเทศไทยต้องเสียภาษีปกติคือ 12% ในขณะที่ประเทศที่ยังได้รับ GSP เสียภาษีเพียง 0-3.5%

ตามแต่ชนิดของกุ้งสำหรับสินค้าอีก 5 กลุ่มแม้จะต้องเสียภาษีปกติ แต่ไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากยอดส่งออกไม่ได้ลดลง

2) Food Safety สืบเนื่องมาจากการระบาดของโรคควัวบ้า และปัญหาการปนเปื้อน สารไดออกซิน ในอาหารสัตว์ ทำให้ EU ได้เพิ่มความเข้มงวดในสินค้าอาหารมากขึ้น โดยคณะกรรมการยุโรปได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายความปลอดภัยด้านอาหาร (White Paper on of Food Safety) ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร (European Food Authority : EFA) ขึ้น เพื่อควบคุมดูแลความปลอดภัยด้านอาหารแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต วัตถุดิบ (การเพาะปลูกหรือการเพาะเลี้ยง) จนถึงการบริโภคขั้นสุดท้าย คาดว่าจะออกเป็นระเบียบเพื่อประกาศใช้ภายในปลายปี 2545 ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าอาหารของไทยที่ต้องปรับกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับกฎระเบียบดังกล่าวในทุกขั้นตอนจนถึงการส่งออก

3) มาตรการด้านการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนสินค้า (Anti-Dumping and Countervailing Duty) ปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนในการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย 10 รายการ ได้แก่ โทรทัศน์สี เส้นด้ายใยสังเคราะห์ กระสอบพลาสติก รองเท้า เส้นใยสังเคราะห์ ข้อต่อท่อเหล็ก สลักกันตลับและชิ้นส่วนที่ทำด้วยเหล็กไร้สนิม Polyethylene Teraphthalate เส้นลวดเหล็กเกลียว และท่อเหล็กชนิด welded tubes มาตรการ AD/CVD ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้า กล่าวคือ ทันทที่สหภาพยุโรปมีการกล่าวหาสินค้าไทยชนิดหนึ่งชนิดใด จะทำให้การส่งออกสินค้าที่ถูกกล่าวหาหยุดชะงักลงทันที แม้ว่าในบางครั้งการไต่สวนเบื้องต้นพบว่าคดีไม่มีมูลและได้รับการไต่สวนโดยไม่เรียกเก็บภาษี AD/CVD แต่การกระทำ ดังกล่าวทำให้สินค้าไทยต้องสูญเสียตลาดไปในที่สุด

4) Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE) การเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยเศษเหลือทิ้งผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Proposal for a Directive on Waste Electrical and Electronic Equipment : DWEEE) และร่างกฎหมายว่าด้วยการห้ามใช้สารอันตรายบางชนิดในผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Proposal for a Directive on the Restriction of the Use of Certain Hazardous Substances in Electrical and Electronic Equipment) ของสหภาพยุโรป คาดว่า จะประกาศออกเป็นระเบียบประมาณปี 2545 และหลังจากนั้น ประเทศสมาชิกจะต้องปรับปรุงหรือออกกฎหมายให้สอดคล้องกับระเบียบ จึงจะมีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์ประมาณปี 2547 สำหรับผลกระทบต่อประเทศไทย คือ

● ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย การใช้มาตรการดังกล่าวคาดว่าจะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือเทคโนโลยีการผลิต และการใช้วัสดุทดแทนวัสดุต้องห้าม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สหภาพยุโรป กำหนด ขณะเดียวกันผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปอาจผลักภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการกับสินค้าหมดอายุการใช้งานให้กับผู้ส่งออกของไทย

● ผลกระทบด้านการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำคัญของไทยไปสหภาพยุโรป เนื่องจากตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญตลาดหนึ่งของไทยในปี 2542 ไทยส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าไปสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่า 15,003.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กฎหมายดังกล่าวอาจมีผลทำให้การส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ของไทยไปสหภาพยุโรปลดลง

5) การดำเนินนโยบาย Integrated Product Policy (IPP) สหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญ

เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมานานแล้ว และโดยเฉพาะในระยะที่ผ่านมา ได้มีเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวเพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาการสั่งสมของไดออกซินในสภาวะแวดล้อม ปัญหามลภาวะที่เกิดจากการถ่ายเทของเสียของโรงงานลงในแม่น้ำ ฯลฯ ซึ่งล้วนมีส่วนเชื่อมโยงไปถึงปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยของชีวิต ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในยุโรป และทำให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดต่อมาว่าการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ควรเพียงจำกัดเฉพาะเกี่ยวกับของเสีย (Waste) เท่านั้น แต่จำเป็นต้องดำเนินการตลาดทั้งวัฏจักรอายุของสินค้า (Product Life Cycle) คือ ตั้งแต่ช่วงการผลิต การใช้งาน ไปจนถึงเมื่อสินค้าหมดอายุการใช้งานและกลายเป็นเศษซากเหลือทิ้ง จึงได้กลายเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับ IPP ซึ่งคณะกรรมการ EU ได้ศึกษาและจัดทำเป็น Green Paper ขึ้น

ประเด็นที่ฝ่ายไทยควรตระหนักเกี่ยวกับ IPP

- IPP มิได้เกิดขึ้นเพื่อการกีดกันสินค้านำเข้า
- ควรเปิดกว้างพร้อมที่จะพิจารณาในแง่มุมต่าง ๆ
- ร่วมกันดำเนินการและโน้มน้าวโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

คณะมนตรีด้านสิ่งแวดล้อมได้มีมติเมื่อวันที่ 7-8 มิถุนายน 2544 เห็นด้วยกับ Green Paper on IPP และได้เสนอแนะให้คณะกรรมการยุโรปสรุปผลจัดทำเป็น White Paper ว่าด้วย IPP แล้ว แต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ คาดว่าคณะกรรมการฯ จะสามารถออกประกาศเป็น White Paper ได้ในช่วงเดือนมีนาคม 2545 และขั้นตอนต่อไป คณะกรรมการฯ จะเริ่มจัดทำร่างข้อเสนอแนะสำหรับออกเป็นกฎระเบียบต่างๆ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน White Paper ต่อไป

การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

● การประชุมเอเชีย-ยุโรป (อาเซม) ความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซมจะดำเนินการบนหลักการของความสมัครใจของประเทศสมาชิก ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา สมาชิกประกอบด้วย 15 ประเทศ คือ อาเซียน 7 ประเทศ (ยกเว้นลาว พม่า และกัมพูชา) จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี กับสหภาพยุโรป 15 ประเทศ รวมทั้งคณะกรรมการยุโรป

สำหรับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบอาเซมที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อมุ่งลดอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ส่งเสริมโอกาสทางการค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียและยุโรป เน้น 8 สาขาความร่วมมือ ได้แก่ พิธีการศุลกากร มาตรฐานและการตรวจสอบการจัดซื้อโดยรัฐ มาตรการด้านสุขอนามัย คน สัตว์ และพืช สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การเดินทางของนักธุรกิจ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ และกิจกรรมทางการค้าอื่นๆ เช่น การจัดจำหน่าย

นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกร่วมมือกันที่จะส่งเสริมการลงทุนโดยจัดทำเครือข่าย ข้อมูล การลงทุนทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายของหน่วยงานรัฐบาลด้านการลงทุนของสมาชิกที่มีอยู่แล้วเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแลกเปลี่ยนข้อมูล นโยบาย กฎระเบียบ การลงทุน และข้อมูลทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซม ครั้งที่ 4 จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 4-5 กันยายน 2545 ณ กรุงโคเปนเฮเกน ก่อนการประชุมผู้นำเอชชช ครั้งที่ 4 ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 24 กันยายน 2545

● ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรป เพื่อกระชับและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปในด้านการค้า การลงทุน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นที่จะลดอุปสรรคทางการค้าที่ใช้ภาษี และปรับกฎระเบียบ

ต่าง ๆ ด้านการลงทุนให้ง่าย ไม่ซับซ้อน โปร่งใส เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุนระหว่างสองภูมิภาค

ผลจากการที่ประเทศไทยเป็น Strategic Partner กับสหภาพยุโรป

จุดแข็งของไทย

- เป็นผู้ส่งออกสินค้ารายการสำคัญของโลก รายการ เช่น สินค้าประมง อัญมณี ข้าว ยาง ฯลฯ อีกทั้งไทยยังมีศักยภาพทางด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และสนับสนุนในหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ ทำให้ไทยมีศักยภาพที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าและฐานการผลิตของสหภาพยุโรปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- ในภาพรวมสินค้าไทยมีคุณภาพและมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในตลาดสหภาพยุโรปซึ่งเห็นได้จากในปัจจุบัน สหภาพยุโรปได้มีความตกลงให้หน่วยงานของไทยเป็นผู้ตรวจสอบสินค้าไทยที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปหลายรายการ เช่น สินค้าประมง สินค้าสัตว์ปีก ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก และสินค้าผักและผลไม้ เป็นต้น

- มีศักยภาพสูงที่จะขยายตลาดสินค้าเกษตร อาหารและเกษตรกรรมแปรรูป สินค้า อุปกรณ์บริโภค สินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและปานกลาง

จุดอ่อนของไทย

- การส่งออกของไทยไปยังประเทศในสหภาพยุโรปเน้นการส่งผ่านผู้นำเข้าต่างชาติใน ยุโรป ผู้ส่งออกไทยยังเข้าไม่ถึงเครือข่ายการจัดจำหน่ายและผู้บริโภคในยุโรป รวมทั้งภาคเอกชนไทยยังมีสำนักงานตัวแทนการค้าในยุโรปน้อยมาก จึงควรมีความร่วมมือกัน เช่น การอาศัยบริษัทของ EU ที่ลงทุนอยู่ในประเทศไทย เช่น คาร์ฟู หรือ แมคโคร เป็นตัวกลางกระจายสินค้าไทยในสหภาพ ยุโรป

เราอาจกล่าวได้ว่าในโลกยุคไร้พรมแดน เช่น ปัจจุบันการเป็นพันธมิตรทางการค้าเป็นหัวใจสำคัญ

เพื่อความอยู่รอดในตลาดโลก ความสัมพันธ์ในลักษณะ Strategic Partner ระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป จึงมิใช่ เป็นเพียงการสร้างสะพานการค้าที่เข้มแข็งระหว่างกัน

แต่ยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งร่วมกันเพื่อให้สามารถ เฝ้าจับอุปสรรคทางการค้าในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

Apirat Petchsiri, Russirin Charoenpithaya, and Paveena Sutthisripok, editors. **Interdisciplinary research on European studies.** Bangkok : Interdisciplinary Department of European Studies Chulalongkorn University, 2001.

Siberston, Aubrey. **Trade in action : the trade policy of the European community ; legal basis, instruments, commercial relations.** Netherland : European Institute of Public Administration, 2001.